ERORILE SPECIFICE VORBITORILOR ARABI IRAKIENI ÎN UTILIZAREA LIMBII ROMÂNE: SISTEMUL CAZUAL (SPAȚIUL)

George Grigore
Universitatea din Bucureşti

The Analysis of the Errors Specific to the Iraqi Arabs in Learning Romanian: the case system (Abstract)

The present study entitled: "The Analysis of the Errors Specific to the Iraqi Arabs in Learning Romanian: the case system", is based on a contrastive analysis of the case systems in Iraqi Arabic and Romanian, as well as on a psycholinguistic analysis of the language facts, picked up from Iraqi Arab students in the "Ioan Dalles" University in Bucharest, and it has the purpose of both clarifying some theoretical aspects of the contrastive linguistics, and establishing adequate strategies for teaching Romanian to Arab students.

În lucrarea de față ne propunem să analizăm o parte din erorile care apar în utilizarea limbii române (prescurtată în continuare: LR) de către vorbitori de arabă irakiană (prescurtată în continuare: AI), stabiliți la Bucureşti unde formează o mică comunitate ce se ocupă, cu precădere, cu comerțul. Am ales pentru studiul nostru un grup de opt indivizi, doar cu studii primare, proveniți din aceeaşi arie dialectală şi anume Bagdadul, care în perioada 1996-1997 au urmat cursuri de limba română la Universitatea Cultural-Ştiințifică Ioan Dalles din Bucureşti, unde le-am fost profesor. Materialul care stă la baza acestui studiu a fost cules din lucrările (atât scrise, cât şi orale) date la sfârşitul cursurilor.

După cum se ştie, situația lingvistivă din lumea arabă este caracterizată prin diglosie, adică existența, în paralel, a două variante ale aceleiaşi limbi, una literară care se achiziționează artificial pe cale livrescă, iar alta dialectală care se achiziționează natural şi care este, de fapt, limba maternă a vorbitorilor arabi. Motivul pentru care am ales doar indivizi cu studii primare a fost acela de a evita, pe cât posibil, interferențele dintre dialect şi araba literară.

Analiza propusă în materialul de față are ca model o serie de lucrări ale unor lingvisti români de marcă precum Teodora Cristea (1974; 1978), pentru partea contrastivă, şi Gheorghe Doca (1981), pentru partea de analiză propriu-zisă a erorilor.

Din multitudinea faptelor de limbă oferite de materialele culese, ne-am oprit asupra unui domeniu care nouă ni s-a părut deosebit de semnificativ, şi anume, erorile care apar la folosirea cazurilor în limba LR. În ciuda faptului că atât AI cât LR cunosc ceea ce gramatica tradițională numeşte cazuri, cursanții irakieni au avut dificultăți la însuşirea şi folosirea corectă a lor şi, în special, a cazurilor prepoziționale. De fapt, aşa cum arăta Teodora Cristea (1978), datorită transcodajului elementelor prepoziționale care este foarte divers, este aproape imposibil să se redacteze un articol de dicționar bilingv despre un element prepozițional. Din această cauză un bilingv, indiferent de

BDD-A3650 © 2004 Ovidius University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 16:55:22 UTC)

nivelul de cunoaştere a celei de-a doua limbi, va întâmpina mari dificultăţi în selectarea prepoziţiilor, într-atât încât se poate spune că nivelul de cunoaştere a unei limbi străine poate fi măsurat după gradul de cunoaştere şi folosire corectă a prepoziţiilor în limba respectivă.

La elaborarea acestei lucrări am pornit de la un principiu de bază al gramaticii contrastive, şi anume faptul că unul dintre factorii principali care influenţează însuşirea unei limbi străine este limba maternă a celui care învaţă noua limbă. În lingvistica contrastivă clasică se exagera rolul acestui factor, unii autori precum Charles Fries (1945) sau R. Lado (1957) considerau chiar că analiza erorilor se suprapune cu analiza contrastivă a celor două limbi aflate în contact. Ulterior s-a constatat însă că limba maternă, considerată limba bază (LB), nu are numai o influenţă negativă asupra invăţării unei limbi ţinte (LT), considerată limba ţintă, ci are şi o influenţă pozitivă manifestată printr-un transfer pozitiv de la limba bază către limba ţintă. Studii ulterioare celor menţionate – H. Wood (1981) – au arătat că nu numai limba baza influenţează achiziţionarea limbii ţintă, ci şi stocul de informaţii achiziţionate din limba ţinta care vor influenţa însuşirea noilor cunoştinţe. Un alt factor, care ar influenţa însuşirea unei limbi străine, ar fi interferenţa sau transferul pozitiv – cf. H. Wode (1981) – care se produce între limba în curs de învăţare şi o altă limbă străină cunoscută de cel ce se iniţiază într-o nouă limbă sau pe care o învaţa în paralel cu limba ţintă. Pentru a elimina acesta factor din studiul de faţă, am ales numai subiecţi monolingvi, fără cunoştinţe, chiar şi vagi, de alte limbi.

Alt factor care influenţează însuşirea unei limbi străine ar fi starea fizico-psihică a celui ce o studiaza, oboseala, boala, durere, neatenţie etc., însă cum acest factor are un caracter individual şi aleator nu poate sta la baza unor concluzii privind dificultăţile întâmpinate în învăţarea unei limbi străine de către un anumit grup etnic. Aşadar, în lucrarea de faţă ne vom referi doar la ***enunţul agramatical de tip interferenţial*** care poate fi explicat printr-o analiză contrastivă a celor două coduri lingvistice aflate în contact, subliniind încă o dată că .există şi alte tipuri de erori care nu fac însă obiectul studiului nostru.

Observaţie: din secvenţele reproduse din vorbirea irakienilor în LR am eliminat greşelile fonetice pentru a nu îngreuna prea mult expunerea.

În cele ce urmează vom analiza **erorile care apar la folosirea cazurilor care exprimă spaţiul**: esivul, ablativul şi alativul.

I. Cazul esiv

Acest caz este regizat de verbe care au ca trăsătură /minus orientare/ şi /minus mişcare/. Având în vedere multiplele nuanţe pe care le exprimă, el nu are numai o singură formă de realizare nici în LR şi nici în AI. În ambele coduri lingvistic el este realizat fie:

a) direct, de către un nominal care are funcţia de obiect în prepoziţia activă şi de subiect în cea pasivă:

Cabina portarului blocase intrarea.

BDD-A3650 © 2004 Ovidius University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 16:55:22 UTC)

Intrarea era blocată de cabina portarului.

b) indirect, cu ajutorul prepoziţiilor.

Dăm mai jos un tabel cu corespondenţa acestor prepoziţii în LR şi în AI.

Esivul Adesiv:			Distanţă:	
	- contact (a)	+ contact (b)	apropiere (c)	depărtare (d)
RL	la, pe la în dreptul	De	lângă, pe lângă, alături de etc.	departe de
AI	ila, 'ala ('al), mugabil	men; bi	Garib, yemm, bSaff, bSafHat, bsīra	Bā'id 'an(n)

Exemple:

Stă la masă şi citeşte o carte .*Yig'ud 'ala-l-mēz w yaqra kitāb.*

După ploaie toate florile sunt lipite de pământ. *Ba'd el-matar kell ez-zuhūr malSūga bi-t-terāb.*

Locuiesc lângă casa ta. *Ani sākin yem beyt-ak.*.

Te-am văzut departe de facultate. *Šuft-ak bā'id 'an el-kulliyya.*

Aşadar, se vor întâlni două tipuri de transcodaj: unul direct şi altul, indirect.

AI	*LR*
O	O
P	P

Deoarece *obiectul* apare foarte puţin atât în AI cât şi în LR, nu-l vom lua în discuţie.

Trancodajul – prepoziţie – prepoziţie.

Uneori prin trancodajul direct al prepoziţiilor din AI pot rezulta în LR propoziţii corecte gramatical şi acceptabile semnatic – când sunt emise de un nativ, dar sunt susceptibile de a fi incorecte – datorită ineditului conţinut în mesajul lor – când sunt emise de un non-nativ. Exemple:

*M-am aşezat **pe** masă în faţa lui şi am spus*. (cf. AI: ***Ga'adet 'a-l-mēz w gulet l-a(h)***) în loc de: M-am aşezat la masă în faţa lui şi i-am spus.

Incorectitudinea frazei apare clar atunci când comparăm intenţia vorbitorului (fraza în AI) cu realizarea (fraza în LR). Greşeala provine din echivalarea prepoziţiei *'ala* (variantă: *'a*) cu prepoziţia *pe* din LR, care, fiind echivarea cea mai frecventă, ajunge să se generalizeze:

*Stai **pe** masă şi scrie*.(cf AI: ***ug'ud 'a-l- mēz wu-ktub***) în loc de: Stai **la** masă şi scrie.

Foarte multe probleme iscă echivalarea prepoziţiei ***'ind*** (variante: ***'idd***, ***'id***) în LR, aceasta putând fi echivalată cu prepoziţa *la*, după verbe de non-orientare si non-

BDD-A3650 © 2004 Ovidius University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 16:55:22 UTC)

mişcare. De la folosirea corectă a prepoziției *la* într-o secvență: *Valiza ta este la mine*, se va ajunge la o exagerare a folosirii acestei prepoziții.

Aceeaşi prepoziție *'ind* plus un substantiv sau un pronume afix (i; -ak, -eč, *-a, ha* etc) exprimă în AI noțiunea de posesie (*'ind-i*: eu am; *'ind-ak*: tu ai etc. ad litteram: la mine; la tine etc.). Datorită existenței unor propoziții ca cea de mai sus şi datorită interferenței se va generaliza echivalarea construcțiilor posesive cu *'ind* cu *la…*, acolo unde ar trebui făcută o echivalarea cu verbul *a avea*. Fenomenul este atât de frecvent la subiecții studiați, încât, am putea spune că, formează specificul limbajului lor. Ex.:
Este ***la*** *băiatul un caiet* (cf AI: *aku* ***'ind****-el-walad daftar*) : Băiatul ***are*** un caiet.
Din cei opt subiecți, şapte au tradus propoziția:
AI: maku khubuz 'ind-i. LR: *nu este pâine la mine*; în loc de: Nu am pâine.
Sensul de aderență pe care-l introduce prepoziția *la* nu este sesizat, ea fiind înlocuită în astfel de cazuri cu prepoziții transcodate direct din AI:
De ce nu stai ***în*** *coadă?* (De ce nu stai la coadă?) (cf. AI *Leš mā togaf bi-T-Tābūr?*)
Nu am văzut pe el pentru că el a fost ***cu*** *pământ*. (cf. AI: ma šuft-a li-ann-a čān bi-l-arZ) în loc de: Nu l-am văzut, căci era pe pământ.

II. Cazul alativ

Alativul indică limita finală, punctul unde se termină sau ar trebui să se termine acțiunea verbului. Realizatorii acestui caz în cele două coduri lingvistice sunt următorii:

a) Un obiect:

LR: Ai prins trenul? AI: *Adrakt el-qitār?*

b) Un lexem verbal:

Există atât în AI, cât şi în LR, o categorie specială de verbe care au ca trăsătură/ plus mişcare/ şi/ plus asociere/ care includ în tema lor informații despre spațiu. Aceste verbe au sensul de "a aduce ceva cu sine": LR: a aduce; AI: *ğāb*.
Ai adus cartea pe care ai luat-o de dimineață de la mine? *Ğibt el-kitāb elli ahadt-a eS-SubuH men-ni?*
Adu-mi un pahar cu apă! *Ğib-li glās may!*

c) O sintagmă prepozițională:

Cum este de aşteptat, acest procedeu este cel mai utilizat în ambele coduri. Unele din prepozițiile pe care le-am întâlnit în LR la esiv le vom întâlni şi la alativ, de exemplu, prepoziția *la*, căreia, de data aceasta, îi va corespunde în AI *ila* (*il-*) şi nu *'in*d ca în primul caz.

Alativul spațial			
	Limită(+/-atinsă) (a)	Limită (-atinsă) (b)	limita nedepăşită (c)
R	la, în	spre, către, asupra, peste	până la, până pe la
A	ila (var.: li, il)	naHw; 'ala	Hatta

BDD-A3650 © 2004 Ovidius University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 16:55:22 UTC)

a) Zilnic merge la piață. *Kell yōm yirūH li-S-Sūg* .

După câteva zile voi pleca în Irak. *Warā čam yōm rāH arūh li-l-'irāq.*

b) Venea spre mine zâmbind. *Čān yiği naHw-i w huwwa yibtasim*.

c) Te însoțesc până la poarta casei. *UwaSSil-ak Hatta bab el-beyt*.

Având în vedere cele arătate mai sus, vor exista mai multe tipuri de transcodaj:

a) prepoziție - obiect direct.

Pe lângă verbele deictice *ağlab, ahZar*, cărora le corespunde în LR verbul *a aduce*, există în AI şi sintagme formate din verb+prepoziție, care exprimă aceeaşi semnificație, de tipul: *ğā bi-šay* (a veni cu cv.). Ex.:

***Am venit** la tine **cu** o scrisoare*. (cf. AI: *ğit ilayk **bi**-kitāb*) în loc de: Ți-am adus o scrisoare.

Şi prima propoziție este corectă, dar implică existența unei propoziții de scop cum ar fi, de exemplu:*Am venit la tine cu o scrisoare **ca să mi-o traduci***.

LR: *Acum întorc la tine cu casetofonul*. (cf. AI: *Hassa arğa' ilayk bi-l-musağğil*) în loc de: Acum îți înapoiez casetofonul.

Nici propoziția ***Mă întorc la tine cu casetofonul.*** nu e greşită, însă, din punct de vedere stilistic, este prea greoaie.

b) prepoziție – prepoziție.

Una dintre cele mai frecvente greşeli care apare aici este cauzată de folosirea prepoziției *în* după verbe de mişcare. Prepoziția *în* este înțeleasă ca exprimând fixarea într-un loc, fiind folosită după verbe de non-mişcare ca şi *bi* (în) în AI. Uneori se poate explica selectarea uneia din prepozițiile *în* sau *la* în fața anumitor substantive:

Merg *la Bagdad*.

Merg *în Irak*.

În general, în LR, *la* se foloseşte înaintea numelor de localități (ex.: Merg la Bucureşti), iar *în* înaintea numelor de regiuni, țări (ex.: Merg în Franța). Alteori *în* şi *la* au acelaşi sens:

Merg ***la*** piață ca să cumpăr fructe.

Merg ***în*** piață ca să cumpar fructe.

Din cauza ambiguității selectării celor două prepoziții în LR şi a faptului că în AI se foloseşte o singură prepoziție pentru exprimarea acestei semnificații, structura cu prepoziția *la* va fi generalizată.

*Mâine voi merge **la** parc.* (cf. AI: *Bāčir rāH arūH li-l-hadīqa*) în loc de: Mâine voi merge în parc. Această greşeală a apărut fie sub influența structurii AI menționată, fie din cauza analogiei cu structura: Am mers la piață.

Prepoziția *în*, care împreună cu adverbele de loc arată direcția acțiunii, va fi înlocuită, aproape întotdeauna cu prepoziția *la*.

Toți subiecții care au participat la acest text, au tradus, la solicitarea mea, propoziția:

Er-rejjal ma yibawa' ila-taHat abadan.

astfel:

Bărbatul nu uită niciodată la josul, în loc de: Un bărbat nu priveşte niciodată în jos.

BDD-A3650 © 2004 Ovidius University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 16:55:22 UTC)

Alt exemplu.:
De ce priveşti la sus? (cf AI: *Leš tibawa' ila fōg*?), în loc de: De ce priveşti în sus?
În vorbirea bagdadienilor în LR prepoziția *la* se substituie, în general, tuturor prepozițiilor alativului, fie datorită polisemiei ei, fie datorită corpului fonetic simplu care nu pune nici o problemă de pronunție, aşa cum se întâmplă cu prepozițiile *până, spre, către* a căror pronunție este ceva mai dificilă. Acest fapt nu este sesizat ca greşeală decât în momentul când se compară intenția vorbitorului (fraza în AI) cu realizarea (fraza în LR). Ex.:
Pot să vin cu tine la facultate?
Propoziția e corectă, însă devine incorectă în momentul când o comparăm cu intenția vorbitorului:
Agdar ağī wayyi-ak Hatta-l-kulliyya?=Pot să vin cu tine până la facultate?
Alte exemple:

dahal/Tabb 'ala	- a intra peste; a da buzna peste
ğā 'ala	- a veni asupra; a năvăli asupra

Aceste sintagme au fost traduse de subiecții noştri cu: *a intra la*, respectiv *a veni la* unde folosirea prepoziției *la* elimină semnificația de ostilitate introdusă de prepoziția *'ala* din AI.
Prepoziția *'ala* plus pronume afix, plus un obiect formează o sintagmă ce se poate traduce în româneşte prin sintagma s*ă fie adus*(ă) Am întâlnit o singură greşeală datorată acestei sintagme din AI, preluată din araba literară:
Pe mine un pahar cu apă!, în loc de: Adu-mi un pahar cu apă!
cf AI: *'alayya bi-glās may!*

III. Cazul ablativ

Ablativul este cazul care arată punctul de începere al unei acțiuni, fiind folosit după verbe plus orientate. În structura de suprafață el este realizat prin trei mijloace:

a) Verbe incorporante. Numărul verbelor incorporante şi al locuțiunilor verbale de acest tip este relativ mare atât în LR, cât şi în AI. Ele pot apărea singure sau însoțite de un circumstanțial de loc. Sensul lor este acela de a se îndepărta de un punct anume fixat fie în raport cu vorbitorul, fie în raport cu un alt reper din spațiu. Amintim doar câteva verbe de acest tip: a pleca, a fugi, a se muta etc. cu corespondentele AI: *rāH; harab; intagal:*
Mâine plec. *ArūH bāčir.*

b) Un nominal în funcție de obiect sau subiect. Există atât în LR, cât şi în AI, un număr restrâns de verbe care permit introducerea unui ablativ care în structura de suprafață este un complement direct. Ex.: verbul a părăsi/ a lăsa: AI: *ġādar/tarak* .
Dă-mi un telefon înainte să părăseşti oraşul. *Habir 'alayya gabel tuġādir el-madina.*

BDD-A3650 © 2004 Ovidius University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 16:55:22 UTC)

c) Un nominal introdus de o prepoziție. Cea mai des folosită prepoziție pentru introducerea ablativului este *de* în LR şi *men* în AI. Atât *de* cât şi *men* se combină cu alte prepoziții pentru exprimarea anumitor nuanțe.

Ablativul spațial	
LR	de, de la, de pe, de sub, din, dinspre etc.
AI	Men; men fōg, min taHat, min jihat.

De exemplu:
Ali se întoarce de la stadion. *'Ali yirğa' men el-mal'ab.*
Greşeli la acest caz am găsit la transcodajul prepoziție-prepoziție, în primul rând datorită faptului că *men* acoperă sensurile mai multor prepoziții simple sau complexe din LR, cum ar fi: *de, de la, din, dinspre* etc., aşa încât se va crea o confuzie în folosirea lor. În general, la orice nivel de cunoaştere a limbii române de către subiecții noştri nu se va face deosebirea între *de la*, care indică desprinderea de punctul de contact inițial şi din, care indică desprinderea din interiorul unui spațiu/ unui obiect.
Exemplu:
A sculat de la patul (cf. AI: gām men eč-čerpāya), în loc de: S-a sculat din pat.
*A ieşit de la cameră acu*m, în loc de: A ieşit din cameră acum.
Pentru a fi reținute mai uşor prepoziția *de la* ar trebui învățată ca fiind opusul prepoziției *la*, iar prepoziția *din* opusul prepoziției *în*. Astfel cred că s-ar putea evita greşeli de tipul celor arătate mai sus.
Exemple:
După o lună Samira vine de la Irakul.
În schimb, acelaşi vorbitor a spus corect că:
Samira a plecat în Irak.
La cursurile de limba LR se insistă foarte mult pe folosirea diferențiată a prepozițiilor *în* şi *la*, dar nu se mai dă aceeaşi atenție folosirii prepozițiilor *de la*, *din*. După câteva luni de folosire a prepozițiilor *de la* şi *din* vorbitorul arab va opta numai pentru *de la* care se va generaliza ca şi prepoziția *la* pentru cazul alativ.
Acum am venit de la tavan căminului, adică: Acum am venit de pe acoperişul căminului.
Cred că a fost de şcoală pentru că am văzut pe el a venit de la cantină. (Cred că a fost la şcoală căci l-am văzut venind dinspre cantină).
Şi în acest exemplu numai o explicație suplimentară în AI ne poate lămuri asupra sensului frazei.

BIBLIOGRAFIE

Bouton, Ch., 1974, *L'acquisition d'une langue étrangère, Aspects thèoretiques et pratiques. Consèquences pèdagogiques essentielles*, Paris, Klincksieck.

BDD-A3650 © 2004 Ovidius University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 16:55:22 UTC)

Cristea, Teodora, 1977, *Éléments de grammaire contrastive*, Bucureşti, Tipografia Universității din Bucureşti.
Cristea, Teodora, 1974, *Éléments de grammaire différentielle, Domaine roumain-français*, Bucureşti, Tipografia Universității din Bucureşti.
Doca, Gh., 1981, *Analyse psycholinguistique des erreurs faites lors de l'apprentissage d'une langue étrangere*, Bucureşti, Editura Academiei Române.
Johnson, S., 1975, *Papers in contrastive linguistics and language testing*, Lund, C.W.C. Gleerup.
Slama-Cazacu, T., Duțescu, T., 1978, *The first hierarchical system of errors in learning English by the native speakers of Romanian*, în Further Contrastive studies (RECAP), Bucureşti, University Press, pp. 268 – 290.
Kasem, Abdel-Hakeem, 2000, *The Acquisition of the English Copula by Native Speakers of Lebanese Arabic: A Developmental Perspective*, în Diversity in Language (Ed.:Zeinab Ibrahim & o.), Cairo, The American University in Cairo Press.
Corder, S. *1981, Error analysis and interlanguage.* Oxford, Oxford University Press.
White, L. *1989, Universal grammar and second language acquisition*, Amsterdam, John Benjamins.
Mc Carthy, R. J.; Raffouli, Faraj, *1964, Spoken Arabic of Baghdad*, Beirut, Librairie Orientale.
Fries, Ch., 1945, *Teaching and learning English as a foreign language*, Ann Arbor.
Lado, R., 1957, *Linguistics across cultures*, Ann Arbor, The University of Michigan Press.
Wode, H., 1981, *Learning a second language*, Tübingen, Gunter Narr.

BDD-A3650 © 2004 Ovidius University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 16:55:22 UTC)